

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 8 december 1998 tot uitvoering van het decreet inzake sociale werkplaatsen en het besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 25 april 2014 houdende de werk- en zorgtrajecten, wat betreft de activeringstrajecten en de arbeidsmatige activiteiten

- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

De drie subsidievormen van arbeidszorg in de sociale economie worden geïntegreerd in één regelgevend kader voor arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie. De doelgroep zijn personen die omwille van medische, mentale, psychische, psychiatrische en/of sociale problematieken niet betaald aan de slag kunnen, maar wel in staat zijn om 12u in de week deel te nemen, dit aantal uren gradueel op te bouwen en door deelname in de sociale economie drempels kunnen afbouwen om zo stappen naar betaald werk te zetten. Als arbeidsmarktregisseur zal VDAB instaan voor de toeleiding van deelnemers naar deze vorm van arbeidsmatige activiteiten binnen de sociale economie. Voor de begeleiding doen we een beroep op de maatwerkbedrijven en samenwerkingsverbanden met een maatwerkbedrijf.

1. SITUERING**A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING**

Beleidsdomein: Werk en Sociale Economie
Beleidsveld: sociale economie

Binnen de bevoegdheid sociale economie bestaan momenteel drie vormen van arbeidszorg. De decretale basis hiervoor is een bepaling in het decreet van 14 juli 1998 inzake sociale werkplaatsen en het jaarlijkse begrotingsdecreet. Via deze structurele basis en facultatieve subsidies in kader van het Meerbanenplan en Activerende arbeidszorg kon de begeleiding van arbeidszorgmedewerkers die arbeidsmatige activiteiten uitvoeren in een vroegere sociale werkplaats of een samenwerkingsverband gefinancierd worden. De bedoeling van dit voorontwerp van besluit is om te komen tot één regelgevend kader voor de begeleiding van arbeidsmatige activiteiten in de sociale

economie gericht op stappen zetten naar betaalde arbeid, zoals ook gevraagd door de Inspectie van Financiën (KDW/MVW/19/0226 en MV/2020/116).

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd onderworpen aan:

- het taal- en wetgevingsadvies nr. 2020/35 van 10 september 2020;
- het advies van de inspectie van financiën van 21 september 2020;
- het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting van 15 oktober 2020.

Het ontwerp werd op 16 oktober 2020 principiële goedgekeurd door de Vlaamse Regering (VR 2020 1610 DOC 4 1BIS, en 2BIS) met het oog op het advies van de SERV en de Raad van State. De adviezen worden hierna besproken.

2. BESPREKING ADVIEZEN EN AANVULLENDE WIJZIGINGEN

A. ADVIES VAN DE SERV

In hun advies van 16 november 2020 ziet de SERV de voordelen van een vereenvoudiging van de drie vormen van arbeidszorg naar één nieuw regelgevend kader. De sociale partners zien hoe deze hervorming tegemoet kan komen aan de heterogeniteit van de doelgroep die omwille van een MMPPS-problematiek op middellange termijn niet betaald aan het werk kan en hoe dit de groep meer kansen kan bieden op gepaste activiteiten en begeleiding, en waar mogelijk op competentieversterking en idealiter doorstroom naar betaalde tewerkstelling. De SERV vraagt om te komen tot een duidelijk geïntegreerd kader voor arbeidsmatige activiteiten met een gedeelde verantwoordelijkheid van beide beleidsdomeinen (Werk en Sociale economie en Welzijn).

De SERV vraagt een uitklaring naar het verschil in doelgroep en de toeleiding naar de verschillende maatregelen. De deelname aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie vraagt een inschatting van VDAB omwille van de verwachting dat de deelname het mogelijk maakt om stappen naar betaald werk te zetten. Voor deelname aan arbeidsmatige activiteiten erkend door het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin zal VDAB enkel een inschatting maken voor niet-werkende werkzoekenden die zij toeleidt naar een passend aanbod. Het aantal uren dat een persoon actief kan zijn in arbeidsmatige activiteiten kan een eerste indicatie zijn dat de persoon kan doorgroeien naar betaald werk, maar het aantal uren dat een persoon deelneemt laat zich niet altijd doorvertalen in arbeidsmarktgerichte competenties en betaalde arbeid. Begeleiders van arbeidsmatige activiteiten erkend door het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin hebben ook de opdracht om jaarlijks te evalueren of een deelname aan arbeidsmatige activiteiten nog steeds geschikt is voor de deelnemer en hierover af te stemmen met de instantie die toestemming gaf voor deze deelname. Voor niet-werkende werkzoekenden zal dit VDAB zijn, voor personen met een RIZIV-uitkering de adviserende arts,... Begeleiders kunnen bij deze inschatting beroep doen op VDAB wanneer zij de inschatting maken dat mogelijk stappen naar betaald werk mogelijk zijn.

De SERV benadrukt het belang van een goede afstemming en vlotte overgang (in beide richtingen) tussen arbeidsmatige activiteiten WSE en aangrenzende maatregelen en vraagt een verdere uitklaring in de geplande evaluatie en bijsturing van het decreet houdende de werk- en zorgtrajecten. Voor de zittende arbeidszorgmedewerkers voorzien we een overgangperiode waarbij VDAB een inschatting maakt in overleg met de deelnemer en de begeleider om verdere deelname aan arbeidsmatige activiteiten in te schatten en eventueel een alternatief aanbod voor te stellen. Het BVR voorziet in de mogelijkheid om een beperkte groep vrijstelling te geven maar dit vraagt een evenwichtsoefening aangezien het aantal plaatsen beperkt is en nieuwe deelnemers ook toegeleid moeten kunnen worden naar een passende begeleiding. De SERV vraagt dat de maatwerkbedrijven erkend begeleider kunnen blijven voor AMA WVG en wijst op een verschil in financiering. De taken van de begeleiding in beide vormen van arbeidsmatige activiteiten zijn evenwel verschillend op vlak van intensiteit en finaliteit.

In hun advies merken de sociale partners op dat de begeleiding tussen de verschillende vormen van arbeidszorg werden gestroomlijnd in functie van het zetten van stappen naar betaald werk. We kiezen voor samenwerkingsverbanden die door een maatwerkbedrijf worden vertegenwoordigd, op deze manier garanderen we dat de begeleiding op een andere werkplek dan het maatwerkbedrijf onder dezelfde voorwaarden voldoet. Ook de partners van het samenwerkingsverband moeten aantonen dat zij werknemers in dienst hebben die de begeleidingstaken kunnen opnemen. De tijdelijke combinatie van AMA WSE en andere maatregelen, zoals IBO, tijdelijke werkervaring,... is er op gericht om de overgang tussen beide maatregelen vlotter te laten verlopen. De bedoeling is om de deelname gelijktijdig mogelijk te maken voor een korte periode. De voorwaarden en modaliteiten van beide maatregelen zal hierbij gegarandeerd worden.

De jaarlijkse inschatting van de deelname aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie ligt in het verlengde van de taken van VDAB op vlak van de controle op de beschikbaarheid van de doelgroep alsook de voorwaarden in het KB met betrekking tot werkzoekenden met een advies niet-toeleidbaar. Met de opvolging willen we voorkomen dat deelnemers onredelijk lang komen vast te zitten in een systeem van onbetaalde activiteiten. Het persoonlijk ontwikkelingsplan dat door de begeleiders wordt opgesteld en opgevolgd is een belangrijk instrument om VDAB te ondersteunen om deze inschatting te kunnen maken. De ervaring op de werkvloer is essentieel om de evolutie van een persoon en de mogelijkheden op vlak van betaald werk in te schatten.

Ten slotte wijst de SERV op het belang van voldoende plaatsen om doorstromen naar betaald werk te realiseren. Via de toekomstige implementatie van individueel maatwerk en het ondersteunen van inclusief werkgeverschap zetten we in op tewerkstellingsmogelijkheden bij reguliere bedrijven. Ook binnen sociale economie zetten we in op doorstroommogelijkheden, een groeipad en meer samenwerking met reguliere bedrijven. De cijfers uit het jaarrapport sociale economie tonen inderdaad dat personen na hun deelname aan arbeidszorg ook doorstromen naar werkloosheid of inactiviteit. Wat deze cijfers niet kunnen aantonen is dat deze personen ook mogelijk deelnemen aan beroepsopleiding, bemiddeling,... na het wegwerken of stabiliseren van de medische, mentale, psychische, psychiatrische of sociale problemen door hun deelname aan arbeidszorg. Deelnemers aan arbeidszorg kunnen beschikken over een advies collectief maatwerk, omwille van rechtstreeks toegekende rechten of op basis van ICF beoordeling, maar VDAB waakt erover dat zij enkel deelnemen aan arbeidszorg indien betaald werk momenteel onmogelijk is omwille van medische, mentale, psychische, psychiatrische of sociale problemen. Wanneer deze problemen weggewerkt zijn of voldoende onder controle zijn om betaald aan de slag te kunnen, betekent dit niet dat zij steeds beantwoorden aan de criteria van collectief maatwerk of lokale diensteneconomie.

B. ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Het ontwerp van besluit werd aangepast aan de wetgevingstechnische opmerkingen en de aanbevelingen zoals geformuleerd in het advies 68.325/1 van 18 december 2020 van de Raad van State.

C. AANVULLENDE WIJZIGINGEN

We voorzien een beperkte wijziging aan de overgangsbepalingen in artikel 6 §2. Het maatwerkbedrijf gevestigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is coördinator van een project activerende arbeidszorg en zal, omwille van de continuïteit van de begeleiding van de deelnemers, een contingent arbeidsmatige activiteiten toegekend worden aan dezelfde voorwaarden als de andere maatwerkbedrijven.

3. BESTUURLIJKE IMPACT (PRO MEMORIE)

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voor BO 2021 werd een voorstel van 4.841 keuro VAK/VEK ingediend. De middelen die voorheen in de drie subsidievormen werden ingezet worden volgens de voorwaarden van dit nieuwe regelgevende kader verder gezet.

Het advies van Inspectie van Financiën van 19 september 2020 is gunstig. De Inspectie van Financiën beschouwt het voorstel als doelmatig en bevestigt dat het voorstel een verderzetting van het huidige krediet is. Hij staat positief tegenover het voornemen om te werken met oproepen. De Inspectie van Financiën acht de subsidie van 2.650 euro per begeleide deelnemer per kalenderjaar op basis van de reëel gepresteerde begeleidingsperiode verdedigbaar. Hij formuleert twee bedenkingen: het automatisch verminderen van het contingent als er geen invulling van 80% op jaarbasis werd gerealiseerd en het risico dat de overgangsbepaling uit artikel 3 het krediet van 2021 eenmalig dreigt te verhogen.

Met het mechanisme van een automatisch vermindering van het contingent willen we maatwerkbedrijven en het samenwerkingsverband responsabiliseren om het hen toegekende contingent maximaal in te vullen. De maatwerkbedrijven zijn voldoende vertrouwd met dit mechanisme vanuit het decreet collectief maatwerk. Op basis van de ervaringen uit het verleden en rekening houdende met de doelstelling van de maatregel wordt een invulling van 80% als een goede maatstaf beschouwd om het verloop binnen de deelnemers op te vangen. Het gaat om een heel kwetsbare groep waarbij hun medische, mentale, psychische, psychiatrische of sociale problemen voor een (tijdelijke) uitval kunnen zorgen. Tegelijkertijd willen we maatwerkbedrijven ook niet afremmen om personen te laten uitstromen naar betaalde tewerkstelling. De doelstelling van arbeidsmatige activiteiten is de begeleiding van deelnemers arbeidsmatige activiteiten met het oog op het zetten van stappen naar betaald werk. Via goede afspraken met VDAB kan ingezet worden op een optimale opstart van nieuwe kandidaten.

De overgangsmaatregelen voorzien in een omzetting van het contingent voor de huidige arbeidszorginitiatieven en een omzetting van de huidige arbeidszorgmedewerkers zodat VDAB gefaseerd de gesprekken om een inschatting van verdere deelname kan plannen. Deze omzettingen zullen binnen het voorziene begrotingskrediet gebeuren.

Het begrotingsakkoord werd op 15 oktober 2020 toegekend.

B. ESR-TOETS (PRO MEMORIE)

Het voorliggend voorontwerp van besluit heeft geen impact op ESR.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID (PRO MEMORIE)

De afdeling sociale economie van het Departement Werk en Sociale Economie staat in voor de erkenning en betaling van de arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie. Deze afdeling stond voorheen in voor de erkenning en betaling van de drie verschillende types van arbeidszorg in de sociale economie.

VDAB staat in voor de toeleiding en opvolging van deelnemers aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie. Deze opdrachten zijn vervat in hun kernopdrachten als arbeidsmarktregisseur.

Het ontwerp van besluit heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN (PRO MEMORIE)

Het voorliggend voorontwerp van besluit heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen. Lokale besturen kunnen via het OCMW als partner instappen in een samenwerkingsverband.

E. VERDER TRAJECT

Het ontwerp van besluit wordt gepubliceerd in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 8 december 1998 tot uitvoering van het decreet inzake sociale werkplaatsen en het besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 25 april 2014 houdende de werk- en zorgtrajecten, wat betreft de activeringstrajecten en de arbeidsmatige activiteiten;
- 2° te gelasten voornoemd ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Hilde CREVITS